

Den næste sag på dagsordenen var:

2) *Forespørgsel nr. F 14:*

Forespørgsel til udenrigsministeren:

»Hvad kan ministeren oplyse om ændringerne i supermagternes strategi for så vidt angår nordområderne, og hvad agter ministeren at foretage for at fastholde Norden som lavspændingsområde?«

Af Jens Thoft (SF) m.fl.

(Forespørgslen anmeldt 10/11 87. Fremme af forespørgslen vedtaget 17/11 87).

Begrundelse

Jens Thoft (SF):

Der sker i disse år en voldsom flådeoprustning i de nordlige havområder. Fra at have været et lavspændingsområde inddrages den nordlige NATO-flanke i stigende grad i supermagternes konfrontationer. Med den nye amerikanske maritime strategi og det stærkt foruroligende antal krydsermissiler med atomspræghoveder – det drejer sig om ca. 2.000 stk. – som er under udplacering på skibe, vokser faren for, at de nordiske havområder bliver det sted, hvor det går galt. Det bør derfor være den danske regerings opgave, så vidt det overhovedet er muligt, at medvirke til at genskabe de nordlige havområder som lavspændingsområde. Netop i går underskrev supermagterne aftalen om nedrustning for så vidt angår de såkaldte Europæiske Teater-våben. Det er derfor vigtigt at sikre, at disse atomvåben, som nu bliver skrottet på landjorden, ikke bare bliver flyttet ud på skibe til søs, ud på havet, hvor risikoen for konfrontationer mellem supermagterne er væsentlig større end på landjorden.

Den sovjetiske ministerpræsident, Gorbajov, foreslog i en tale i Murmansk i oktober, at der blev optaget forhandlinger for at begrænse den sømilitære aktivitet i de nordlige havområder sådan, at større sømilitære øvelser blev notificeret, ligesom han foreslog, at man overvejede at forbyde flådeaktivitet i særlige zoner, herunder internationale stræder, efter fælles overenskomst naturligtvis.

Jeg er da opmærksom på, at Sovjet med sine store flådehavne på Kolahalvøen har en særlig interesse i at lægge hindringer for USAs nye aggressive maritime strategi i disse områder. Men alligevel synes jeg, at den danske udenrigsmini-

sters entydigt negative svar på disse forslag var en bedrøvelig affære. Man burde da som et minimum optage kontakt med Sovjet med det formål at få konkretiseret disse forslag. Men i dette spørgsmål såvel som i spørgsmålet om at gøre Østersøen atomvåbenfri som led i den nordiske atomvåbenfri zone forholder regeringen sig negativt, på trods af at regeringsmedlemmer benytter enhver lejlighed til at udtrykke bekymring over de mange sovjetiske atomvåbenudrustede skibe, som sejler gennem de danske stræder. Hvorfor dog lade Sovjetunionen slippe så billigt ved slet ikke at foretage sig noget, ved overhovedet ikke at undersøge, hvad der konkret ligger bag de sovjetiske udspil? Med den nye aggressive militære maritime strategi satser USA på at opbygge en evne til at kunne lamme den sovjetiske flåde i sine havne. En sådan evne ligner efter min mening til forveksling en førsteslagsevne. Når det kombineres med den forskning, USA med dansk tilladelse gennemfører ved Station Nord i antiubådskrigsførelse under isen, og når det kombineres med klare amerikanske signaler om, at konflikter andre steder i verden udmærket kan blive bevaret i de nordlige havområder, så er der grund til at råbe vagt i gevær.

Derfor har SF i dag rejst denne forespørgselsdebat. Vi ønsker at få sat fokus på forvandlingen af det nordiske område til et konfrontationsområde for supermagterne, for vi betvivler, at dette er i nordisk og i dansk interesse.

Besvarelse

Udenrigsministeren (Ellemann-Jensen):

Jeg vil gerne takke forespørgerne for at give mig en anledning til en grundig beskrivelse af et emne, der ofte bliver behandlet alt for overfladisk i debatten herhjemme, nemlig spørgsmålet om hele baggrunden for, at det nordiske område ikke længere er et lavspændingsområde. Forespørgslen drejer sig om de såkaldte nordområder, som har en geografisk meget central placering imellem Sovjetunionen og USA. Det ser vi jo normalt ikke, når vi kigger på et verdenskort, som det plejer at se ud, men hvis vi kigger på en globus ovenfra, kan vi se, hvor centralt nordområderne ligger. Med disse områder tænkes der først og fremmest på Polarlhavet, Barentshavet, Norskehavet, Grønlandshavet og Nordatlanten samt de tilstødende landområder. Man kan sige, at Østersøen og